

VĖJO ELEKTRINIŲ IŠDĖSTYMO PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KARSAKIŠKIO, NAUJAMIESČIO, PAĮSTRIO IR SMILGIŲ SENIŪNIJOSE SPECIALUSIS PLANAS

SPRENDINIAI

TPD Nr. S-VT-66-23-299

PARENGĖ:

UAB „DAUGĖLA“
A. Smetonos g. 8-2
01115 Vilnius
El. paštas: daugela@daugela.lt

Projekto vadovas, atestato Nr. TPV 0110	Nerijus Gerdvilis	
Vykdytoja	Dr. Gaudenta Sakalauskienė	
Vykdytoja	Daina Radzevičienė	

2024 m.

TURINYS

TURINYS	2
1. BENDROJI DALIS	3
1.1. Pagrindiniai specialiojo plano tikslai.....	3
1.2. Specialiojo plano sąsaja su kitais teritorijų planavimo dokumentais bei svarbiausiais teisės aktais.....	4
1.3. Sąvokos.....	8
2. SPRENDINIAI.....	9
2.1. Reikalavimai ir ribojimai atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymui ir plėtrai.....	10
2.2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos bei kiti apribojimai	13
2.3. Priemonės, numatytos neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti.....	21
2.4. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną.....	24
PRIEDAI	26
1 priedas. Nekilnojamosios kultūros vertybės	
2 priedas. Saugomos teritorijos ir objektai	
BRĖŽINIAI	
1 brėžinys. Sprendiniai. Vėjo elektrinės, M 1:50 000	
2 brėžinys. Sprendiniai. Saulės šviesos energijos elektrinės, M 1:50 000	

1. BENDROJI DALIS

1.1. Pagrindiniai specialiojo plano tikslai

Specialiojo plano rengimo pagrindas: Panevėžio rajono savivaldybės tarybos sprendimai: 2022 m. sausio 27 d. Nr. T-2 „Dėl vėjo elektrinių išdėstymo Panevėžio rajono savivaldybės Karsakiškio, Naujamiesčio ir Smilgių seniūnijose specialiojo plano rengimo“ ir 2023 m. vasario 23 d. Nr. T-52 „Dėl vėjo elektrinių išdėstymo Panevėžio rajono savivaldybės Pajstrio seniūnijoje specialiojo plano rengimo“.

Planavimo organizatorius: Panevėžio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Vasario 16-osios g. 27, LT-35185 Panevėžys, tel. (8 45) 582948, faksas (8 45) 582975, el. p. savivaldybe@panrs.lt.

Planavimo dokumento pavadinimas: Vėjo elektrinių išdėstymo Panevėžio rajono savivaldybės Karsakiškio, Naujamiesčio, Pajstrio ir Smilgių seniūnijose specialusis planas (toliau – Specialusis planas).

Teritorijų planavimo rūšis: specialusis planas.

Teritorijų planavimo lygmuo: vietovės lygmens.

Planuojama teritorija: Karsakiškio, Naujamiesčio, Pajstrio ir Smilgių seniūnijų teritorijose esantys žemės sklypai, plotas – 73683,0192 ha.

Planavimo tikslai ir uždaviniai: suformuoti ilgalaikes savivaldybės vėjo elektrinių plėtros kryptis, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą gaunamos elektros tiekimą mažiausiomis sąnaudomis bei neviršijant leidžiamo neigiamo poveikio aplinkai; parengti infrastruktūros specialųjį planą, skirtą vėjo elektrinių parkų bei inžinerinių komunikacijų statybai; numatyti galimą vėjo elektrinių įtaką gamtinei ir gyvenamajai aplinkai bei kompensacines priemones jai sumažinti; numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą.

Papildomi planavimo uždaviniai: nurodyti teritorijas, kurioms taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, servitutų poreikį, parinkti teritorijas, kuriose būtų galima saulės elektrinių plėtra.

Informacija apie strateginį pasekmių aplinkai vertinimą (SPAV) ir teritorijos vystymo koncepciją: Strateginis pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) procedūros atliekamos vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2014 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1467 redakcija). Specialiojo plano koncepcija nerengiama.

Planavimo sąlygas parengė ir išdavė:

- Panevėžio rajono savivaldybės administracija (REG306573);
- Viešojo įstaiga „Plačiajuostis internetas“ (REG305100);
- Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (REG305180);
- Valstybinė miškų tarnyba (REG305132);
- Telia Lietuva, AB (REG305215);
- AB „Energijos skirstymo operatorius“ (REG305188);
- Akcinė bendrovė „Lietuvos geležinkeliai“ (REG305655);
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (REG305570);
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (REG306543);
- AB „LITGRID“ (REG305156);

- AB „Amber Grid“ (REG307123);
- Akcinė bendrovė Lietuvos automobilių kelių direkcija (REG305727);
- Viešojo įstaiga Transporto kompetencijų agentūra (REG306854);
- Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (REG305553);
- Lietuvos kariuomenė (REG306286);
- Aukštaitijos saugomų teritorijų direkcija (REG305834);
- Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos (REG306778);
- Biržų rajono savivaldybės administracija (REG305985);
- Radviliškio rajono savivaldybės administracija (REG305106);
- Pakruojo rajono savivaldybės administracija (REG306378);
- Kupiškio rajono savivaldybės administracija (REG306051);
- Pasvalio rajono savivaldybės administracija (REG305224).

1.2. Specialiojo plano sąsaja su kitais teritorijų planavimo dokumentais bei svarbiausiais teisės aktais

Specialusis planas parengtas vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymu;
- Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymu;
- Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos miškų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu;
- Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymu;
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu (toliau – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas);
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu;
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymu;
- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu;
- Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu;
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymu;
- Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-10-23 nutarimu Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-07-16 nutarimu Nr. 1079 „Dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-04-02 nutarimu Nr. 318 „Dėl gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-05-29 nutarimu Nr. 625 „Dėl aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos bei rekonstravimo ir įrenginių įrengimo derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-05-29 nutarimu Nr. 626 „Dėl informacijos apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, teikimo, vėjo elektrinių statybos vietų šiose teritorijose derinimo ir kompensacijų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos kariuomenės vado 2016-02-15 įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001-11-07 įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršiaus vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-05-22 įsakymu Nr. D1-255 „Dėl planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. D1-995/1-312 „Dėl Gaisrinės saugos normų teritorijų planavimo dokumentams rengti patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-03-29 įsakymu Nr. 1-93 „Dėl elektros tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011-12-22 įsakymu Nr. 1-309 „Dėl elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-02-03 įsakymu Nr. 1-22 „Dėl elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-07-04 įsakymu Nr. 1-127 „Dėl elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-07-16 įsakymu Nr.1-213 „Dėl magistralinių dujotiekių apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-11-23 įsakymu Nr. 1-228 „Dėl gamtinių dujų skirstomųjų dujotiekių apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014-01-28 įsakymu Nr. 1-12 „Dėl magistralinio dujotiekio įrengimo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Energetikos ministro 2015-01-29 įsakymu Nr. 1-23 „Dėl Valstybinės svarbos energetikos objektų plėtros projektų rengimo ir derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016-03-25 įsakymu Nr. 1-99 „Dėl vėjo elektrinių prijungimo prie elektros tinklų techninių taisyklių patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022-11-14 įsakymu Nr. D1-358 „Dėl aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtinimo“;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2022-08-29 įsakymu Nr. Į-207 „Dėl metodinių rekomendacijų dėl saulės šviesos energijos elektrinių, saulės šilumos energijos kolektorių ir kitos inžinerinės įrangos įrengimo kultūros paveldo

- statiniuose, kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose, kultūros paveldo vietovėse bei jų apsaugos zonose patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023-12-12 įsakymu Nr. D1-406 „Dėl detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo patvirtinimo“;
  - Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, T00052507;
  - Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, T00077225, 2015-10-26;
  - Radviliškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimu, T00089406, 2023-06-08;
  - Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, T00087555, 2022-04-08;
  - Panevėžio apskrities miškų tvarkymo schema, T00087143, 2021-12-21;
  - Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimu (koreguojant arba keičiant kraštovaizdžio ir gamtinio karkaso sprendinius), T00085869, 2021-03-02;
  - Pasvalio rajono savivaldybės dalies teritorijos (Pušaloto miestelio, Pušaloto viensėdžio, Orelių, Papiškių, Dičiūnų, Lavėnų, Smilgelių, Mikoliškio, Palėvenių, Sereikonių, Molynės, Toliūnų, Stumbriškio, Vytėnų kaimų pagal parengtą schema) atsinaujinančių išteklių energetikos – vėjo energetikos inžinerinės infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, T00088305, 2022-10-28;
  - Pasvalio rajono savivaldybės dalies teritorijos (Pušaloto miestelio, Šedeikonių, Kauklių, Valmonių, Kidžionių kaimų, Kruopinės viensėdžio, Buojaragio, Pabuojų, Matkūnų, Jaciūnų kaimų, Daukučių viensėdžio pagal parengtą schemą) atsinaujinančių išteklių energetikos – vėjo energetikos inžinerinės infrastruktūros plėtros specialiuoju planu, T00088546, 2022-12-22;
  - Panevėžio rajono nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00054265;
  - Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimu, T00086137;
  - Atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo Biržų rajono savivaldybės Širvėnos ir Vabalninko seniūnijų teritorijose specialiuoju planu, T00089586;
  - Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, T00040704;
  - Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiuoju planu, T00071423, 2014-05-16;
  - Europinio standarto geležinkelio linijos Kaunas – Lietuvos ir Latvijos valstybių siena specialiuoju planu, T00079723, 2017-01-23;
  - Naudingųjų iškasenų teritorijų išdėstymo Panevėžio rajone specialiuoju planu, T00076808, 2015-09-04;
  - Vėjo elektrinių išdėstymo Panevėžio rajono savivaldybės Krekenavos, Miežiškių, Panevėžio, Raguvos, Ramygalos, Upytės, Vadoklių ir Velžio seniūnijose specialiuoju planu, T00088834, 2023-02-24;
  - Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos šilumos ūkio specialiuoju planu, T00001570, 2011-06-01;
  - Panevėžio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo specialiojo plano keitimu, T00089829, 2023-08-31;
  - Krekenavos miestelio teritorijos bendruoju planu, T00065542, 2013-09-06;
  - Naujamiesčio miestelio teritorijos bendruoju planu, T00065543, 2013-09-06;
  - Smilgių miestelio teritorijos bendruoju planu, T00065546, 2013-09-06;
  - Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros Panevėžio geležinkelio mazge susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planu;
  - Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planu, T00089624;

- Projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Lietuvos ir Latvijos valstybių siena inžinerinių sistemų ir regioninių stočių susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planu;
- Magistralinių dujotiekių ir uždarymo įtaisų bei kitos susijusios infrastruktūros Panevėžio r. sav., Panevėžio sen., Paliūniškio k. v., inžinerinės infrastruktūros vystymo specialiuoju planu, T00089567, 2023-06-28;
- Panevėžio rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planu iki 2030 m., patvirtintu Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2022-12-15 sprendimu Nr. T-265.
- **Tarptautiniais dokumentais:**
  - Europos kraštovaizdžio konvencija (Florencija, 2002);
  - Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencija (Bernas, 1994);
  - Biologinės įvairovės konvencija, (Rio de Žaneiras, 1992);
  - 2009-11-30 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (konsoliduota redakcija) (OL 2010 L 20, p.7);
  - 1992-05-21 Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006-11-20 Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368);
  - Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencija, ratifikuota Lietuvos Respublikos Seime 2001-05-22 įstatymu Nr. IX-338;
  - Susitarimas dėl Afrikos ir Eurazijos migruojančių vandens paukščių, ratifikuotas Lietuvos Respublikos Seime 2004-06-29 įstatymu Nr. IX-2301;
  - Sutartis dėl šikšnosparnių apsaugos Europoje, ratifikuota Lietuvos Respublikos Seime 2001-06-08 įstatymu Nr. IX-518.
- **Strateginio planavimo dokumentais:**
  - Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-11 nutarimu Nr. 1160, 2003-09-11;
  - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020-09-09. nutarimu Dėl 2021-2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo;
  - Nacionaline aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015-04-16 nutarimu Nr. XII-1626;
  - Lietuvos Respublikos Nacionalinės energetikos ir klimato srities veiksmų planu 2021-2030 m.;
  - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-12-08 nutarimu Nr. 1064 „Dėl 2021-2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos patvirtinimo“;
  - Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus AB „Amber Grid“ dešimties metų (2020-2029 m.) tinklo plėtros planu;
  - Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012-06-26 nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“;
  - Lietuvos elektros energetikos sistemos 400-110 kV tinklų plėtros planu 2021-2030 m.;
  - Nacionalinės elektros ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros projektų įgyvendinimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-07-22 nutarimu Nr. 746 „Dėl Nacionalinės elektros ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros projektų įgyvendinimo plano patvirtinimo“;
  - Panevėžio rajono savivaldybės plėtros 2023-2030 metų strateginiu plėtros planu.

1.3. Sąvokos

Atsinaujinančių išteklių energija – energija iš atsinaujinančių neiškastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai išteklių ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neiškastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija.

Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginys (toliau – **įrenginys**) – iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros energiją ir (ar) šilumos energiją, ir (ar) biokurą, ir (ar) biodegalus gaminantis įrenginys.

Elektrinė – elektros energijos gamintojo nuosavybės ar kita teise valdomas energetikos objektas, skirtas elektros energijai ar elektros ir šilumos energijai bendrosios gamybos būdu iš atsinaujinančių išteklių gaminti, susidedantis iš vieno ar daugiau tarpusavyje technologiškai susijusių elektros energiją generuojančių įrenginių, prijungtų prie elektros tinklų.

Saulės šviesos energija – iš saulės šviesos tiesiogiai gaunama elektros energija.

Vėjo energija – oro judėjimo energija, naudojama energijai gaminti.

2. SPRENDINIAI

Specialiojo plano sprendiniai konkretizuojami pagal atlikto SPAV nuostatas ir neprieštarauja Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (T00087555) sprendiniams, kuriuose numatyta, kad ekologiškai švarūs ir atsinaujinantys šilumos šaltiniai (mediena ir jos atliekos, šiaudai, biokuras, geoterminė, saulės energija, elektros energija) galimi visoje rajono teritorijoje.

Vienas iš Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo tikslų yra užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnį naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą, ypač atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, aplinkos apsaugos, iškastinių energijos išteklių tausojimo, priklausomybės nuo iškastinių energijos išteklių ir energijos importo mažinimo bei kitus valstybės energetikos politikos tikslus, įvertinus energijos tiekimo saugumo ir patikimumo reikalavimus, taip pat į vartotojų teisių ir teisėtų interesų į atsinaujinančių energijos išteklių prieinamumą, tinkamumą ir pakankamumą apsaugos užtikrinimo principus. Pagrindiniai šio įstatymo uždaviniai atskiruose energetikos sektoriuose:

- 2030 metais atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su transporto sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu, visų rūšių transporte padidinti ne mažiau kaip iki 15 procentų;
- 2030 metais elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį palyginti su šalies bendruoju galutiniu elektros energijos suvartojimu, siekti padidinti ne mažiau kaip iki 70 procentų ir siekti, kad 2045 metais ši dalis sudarytų 100 procentų;
- 2030 metais centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį šilumos energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 90 procentų, o namų ūkiuose atsinaujinančių energijos išteklių dalį šildymui sunaudojamų energijos išteklių balanse padidinti ne mažiau kaip iki 80 procentų.

Vėjo elektrinių išdėstymo Panevėžio rajono savivaldybės Karsakiškio, Naujamiesčio, Pajstrio ir Smilgių seniūnijose specialiojo plano (toliau – Specialusis planas) sprendiniai parengti pagal suderintą Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą bei vadovaujantis aktualiais teisės aktais. Vadovaujantis vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių plėtros ribojimais, išanalizavus aplinkos ir infrastruktūros komponentus bei atmetus teritorijas, kuriose elektrinių statyba negalima, įvertinus galimą poveikį pagrindiniams aplinkos komponentams: saugomoms teritorijoms (saugomoms teritorijos, kultūros paveldui, natūralioms buveinėms, paukščiams ir šikšnosparniams), gyvenamosioms teritorijoms, kraštovaizdžiui, planuojamoje teritorijoje nustatytos potencialios vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių vystymo teritorijos bei zonos jose, kuriose turės būti taikomos prevencinės, poveikio sumažinimo ar kompensacinės priemonės biologinei įvairovei, kultūros paveldui (**1, 2 brėžiniai**).

Įgyvendinant šio Specialiojo plano sprendinius bus sudarytos galimybės plėtoti energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių Panevėžio rajono savivaldybės Karsakiškio, Naujamiesčio, Pajstrio ir Smilgių seniūnijų nustatytose teritorijose, kuriose galėtų atsirasti vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinės su jų aptarnavimui reikalinga infrastruktūra (privažiavimo keliai, aptarnavimo aikštelės).

Tolimesniuose etapuose vystant vėjo elektrinių veiklą konkrečiuose žemės sklypuose taikomos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, kuris reglamentuoja planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesus, nuostatas. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (PAV) procesai ir gauti atsakingosios institucijos Aplinkos apsaugos agentūros sprendimai su juose nurodytomis sąlygomis dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo yra leidimas arba draudimas vystyti planuojamą veiklą žemės sklypuose.

Poveikio aplinkai vertinimas saulės šviesos energijos elektrinių statybai atliekamas tik tuo atveju, kai saulės šviesos energijos elektrinių statybos įgyvendinimas gali daryti poveikį Europos

ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijoms ir kai aplinkos ministro nustatyta tvarka nustatoma, kad šis poveikis aplinkai gali būti reikšmingas. Saulės šviesos energijos elektrinės planuojamos, statomos ir eksploatuojamos laikantis aplinkos ministro nustatytų aplinkosauginių reikalavimų.

Žemės ūkio paskirties žemėje plėtoti energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių galima tik įvertinus atitiktį Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis.

Vadovaujantis Žemės įstatymo 21 str. 2 punktu žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo laikytis žemės sklypui Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, teritorijų planavimo dokumentuose ir žemės valdos projektuose nustatytų reikalavimų.

Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas (-ai) keičiami vadovaujantis Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatomis ir šiuo specialiuoju planu nekeičiami.

Specialiojo plano sprendiniai nenumato visuomenės poreikiams paimti žemės sklypų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 4 dalimi, kai siūloma nustatyti servitutą savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kad būtų galima centralizuotiems (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklams (požeminėms ir antžeminėms komunikacijoms), keliams ir takams tiesti, jais naudotis ir juos aptarnauti, prašymą dėl siūlomo servituto pagal teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą nustatymo pateikia esamų statinių, prie kurių reikia prieiti ar privažiuoti, savininkai arba patikėjimo teisės subjektai. Atsižvelgus į tai, kad nebuvo pateikta pasiūlymų iš savininkų arba patikėjimo teisės subjektų dėl servitutų nustatymo centralizuotiems (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklams (požeminėms ir antžeminėms komunikacijoms), keliams tiesti, jais naudotis ir juos aptarnauti, todėl specialiajame plane servitutai nenumatomi.

Pagal poreikį, įgyvendinant šio specialiojo plano sprendinius, gali būti nustatomi servitutai. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje įtvirtinta, kad žemės servitutas yra teisė į svetimą žemės sklypą ar jo dalį, suteikiama naudotis tuo svetimu žemės sklypu ar jo dalimi (tarnaujančiuoju daiktu), arba žemės savininko teisės naudotis žemės sklypu apribojimas siekiant užtikrinti daikto, dėl kurio nustatomas servitutas (viešpataujančiojo daikto), tinkamą naudojimą. Servitutą – teisę naudotis svetimu nekilnojamu daiktu (žeme) ir tos teisės perdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso ketvirtos knygos VII skyrius. Kelio servitutai nustatomi susitarimo būdu ir registruojami Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nustatyta tvarka.

Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros inžineriniai įrenginiai (transformatorinės, elektros linijos, privažiavimo keliai) gali būti nustatomi ir už teritorijos, kuriose gali būti numatomas atsinaujinančių išteklių elektrinių vystymas, ribų, neprieštaraujant Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams, kitiems teritorijų planavimo dokumentams.

Atsinaujinančių išteklių energetikos objektų (vėjo, saulės šviesos energijos elektrinių) konkrečios išdėstymo vietos Specialiajame plane nustatytose plėtros teritorijose bus nustatomos techninių projektų rengimo etape, kai jau yra žinomi konkretūs atsinaujinančių išteklių energetikos objektų techniniai parametrai ir pajėgumai.

2.1. Reikalavimai ir ribojimai atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymui ir plėtrai

Pagrindinius vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių plėtros ribojimus Karsakiškio, Naujamiesčio, Pajstrio ir Smilgių seniūnijų teritorijose nustato:

- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio nuostatos;
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nuostatos;
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo nuostatos;

- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo nuostatos;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatos;
- Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymas Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriuose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapio patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023-12-12 įsakymas Nr. D1-406 „Dėl detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. lapkričio 14 d. įsakymas Nr. D1-358 „Dėl Aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtinimo“;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2022-08-29 įsakymas Nr. Į-207 „Dėl metodinių rekomendacijų dėl saulės šviesos energijos elektrinių, saulės šilumos energijos kolektorių ir kitos inžinerinės įrangos įrengimo kultūros paveldo statiniuose, kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose, kultūros paveldo vietovėse bei jų apsaugos zonose patvirtinimo“;
- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-10-02 d. įsakymu Nr. D1-703;
- Panevėžio rajono rekreacinių teritorijų specialiojo plano sprendiniai;
- Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniai;
- Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros Panevėžio geležinkelio mazge susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendiniai;
- Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendiniai;
- Projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Lietuvos ir Latvijos valstybių siena inžinerinių sistemų ir regioninių stočių susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendiniai.

Vėjo elektrinės, kurių įrengtoji galia mažiau kaip 30 kW

Mažesnėms kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, kurių aukštis ne didesnis kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško, įskaitant ir sparnuotės aukštį), taikomi šie supaprastinti reikalavimai: vėjo elektrinės žemės sklype turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas iki sklypo ribos būtų didesnis už įrenginio ilgį, plotį arba aukštį, pasirenkant didžiausią iš šių trijų matmenų. Jiems netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, jeigu tai neprieštarauja Aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimams. Gretimuose žemės sklypuose vėjo elektrinės skleidžiama fizikinė tarša turi atitikti teisės aktuose nustatytus ribinius dydžius.

Vėjo elektrinės, kurių įrengtoji galia daugiau kaip 30 kW

Potencialios vėjo elektrinių plėtos teritorijos nenustatomos teritorijos dalyse, kuriose jų įrengimas negalimas arba jų įrengimas ribojamas, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis bei atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus, pateiktus išduotose teritorijų planavimo sąlygose, projekto „Vėjo energetikos plėtra ir biologinei įvairovei svarbios teritorijos“ (toliau – VENBIS) rekomendacijose, ir kituose dokumentuose:

- saugomose teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose;

- saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose (SRIS);
- Europos bendrijos svarbos natūraliose buveinėse;
- nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose;
- rekreacinėse teritorijose;
- teritorijose, kuriose vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami pagal Lietuvos kariuomenės vado 2016-02-15 įsakymą Nr. V-217;
- miškuose, miško žemėje;
- pelkėse, šaltinyuose;
- natūraliose pievose ir ganyklose;
- inžinerinės infrastruktūros apsaugos zonose;
- paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose;
- žemės gelmių išteklių telkiniuose registruotuose Žemės gelmių registre;
- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje juostoje;
- Natura 2000 teritorijose;
- gamtinio karkaso migraciniuose koridoriuose;
- gamtos paveldo objektų teritorijose, jų buferinės apsaugos zonose ir pozoniuose;
- didelės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose.

Saulės šviesos energijos elektrinės, kurių įrengtoji galia mažiau kaip 100 kW

Mažesnėms kaip 100 kW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinėms taikomi šie supaprastinti reikalavimai: saulės šviesos energijos elektrinėms netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros, jeigu tai neprieštaruja Aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimams.

Saulės šviesos energijos elektrinės, kurių įrengtoji galia daugiau kaip 100 kW

Vadovaujantis teisės aktų nuostatomis bei Aplinkosauginiais reikalavimais planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines bei juose pateiktais rekomenduojamais gerosios praktikos principais saulės šviesos energijos elektrinių plėtra planuojamoje teritorijoje nenustatoma:

- neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose ne žemės ūkio paskirties žemės sklypuose;
- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, išskyrus pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijas, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijas, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijas, atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (švartynai) teritorijas (vadovaujantis žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-830/D1-920 patvirtintu Žemės naudojimo būdų turinio aprašu);
- saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose;
- Saugomose teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose;
- Europos bendrijos svarbos natūraliose buveinėse;
- paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose;

- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje juostoje;
- žemės gelmių išteklių telkiniuose registruotuose Žemės gelmių registre;
- miškuose, miško žemėje;
- pelkėse, šaltinyuose;
- natūraliose pievose ir ganyklose;
- Natura 2000 teritorijose;
- gamtinio karkaso migraciniuose koridoriuose;
- nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- gamtos paveldo objektų teritorijose, jų buferinės apsaugos zonose ir pozoniuose;
- didelės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose.

2.2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos bei kiti apribojimai

Keliai

Lietuvos Respublikos kelių įstatyme, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos kelių apsaugos zonos:

Kelių apsaugos zona (į abi puses nuo kelio briaunų):	magistralinių kelių – po 70 metrų; krašto kelių – po 50 metrų; rajoninių kelių – po 20 metrų; vietinės reikšmės I, II ir III kategorijos kelių – po 10 metrų; vietinės reikšmės IV kategorijos kelių – po 3 metrus
--	--

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, kelių apsaugos zonos, Teritorijų planavimo įstatyme, Statybos įstatyme ar Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka negavus kelio savininko pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama statyti statinius ar įrengti įrenginius.

Inžinerinių komunikacijų tinklus planuoti už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų ne arčiau kaip 3 metrai nuo kelių pylimų padų, iškasų ar kelių griovių išorinių kraštų;

Vėjo elektrinių vietas planuoti ne mažesniu atstumu nuo valstybinės reikšmės kelių pylimų padų ar kelių griovių išorinių kraštų (jeigu šių elementų nėra, – nuo kelių juostų ribų) nei bendras jų konstrukcijos aukštis, bet ne arčiau kaip 30 metrų nuo magistralinių ir krašto kelių briaunų ir ne arčiau kaip 20 metrų nuo rajoninių kelių briaunų.

Saulės šviesos energijos elektrines planuoti vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo antrojo skirsnio „Kelių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ 19 straipsnio nuostatomis.

Privažiavimo kelius prie planuojamų objektų numatyti tik iš vietinės reikšmės kelių (gatvių) naudojant valstybinės reikšmės keliuose jau esamas, teisėtai įrengtas, sankryžas (nuovažas); naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių neplanuoti.

Geležinkeliai

Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos nustatytos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skirsnyje „Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“.

Planuojant vėjo ir saulės šviesos energijos elektrines bei rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus ir/ar techninius/darbo projektus būtina vadovautis žemiau nurodytais reikalavimais:

- šalia geležinkelio neplanuoti objektų, kurie apsunkintų Geležinkelio ar jo infrastruktūros objektų veiklą;
- neplanuoti inžinerinių tinklų ir privažiavimų prie jų geležinkelio kelių ir jų įrenginių zonose lygiagrečiai geležinkelio keliams, o būtinus inžinerinių tinklų susikirtimus su

- geležinkelio keliais planuoti kuo statesniu kampu, norminiuose aktuose nustatytais atstumais nuo geležinkelio infrastruktūros objektų;
- vėjo elektrinės gali būti statomos ne mažiau kaip 1,2 bendro vėjo elektrinės aukščio atstumu, bet ne arčiau kaip 300 m atstumu nuo esamų ar suplanuotų Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonų;
  - nestatyti saulės šviesos energijos elektrinių sklypuose, kurie yra paimami visuomenės poreikiams vadovaujantis Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano, Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros Panevėžio geležinkelio mazge susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano ir Projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Lietuvos ir Latvijos valstybių siena inžinerinių sistemų ir regioninių stočių susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendiniais;
  - neplanuoti inžinerinių statinių, kurių apsaugos zonos persidengtų su Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonomis;
  - vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 22 str. 2 d. nustatytu reglamentavimu, Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonose Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar susisiekimo ministro nustatyta tvarka privalomas geležinkelių infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimas (derinimas) projektui ar numatomi veikai.

Esant prieštaravimams tarp Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros priežiūros depų susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano, Projekto „Rail Baltica“ geležinkelių infrastruktūros Panevėžio geležinkelio mazge susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano, Projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Lietuvos ir Latvijos valstybių siena inžinerinių sistemų ir regioninių stočių susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendinių ir šio specialiojo plano sprendinių, šio specialiojo plano sprendiniai nėra taikomi.

Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar susisiekimo ministro nustatyta tvarka negavus geležinkelių infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomi veikai, draudžiama statyti ir rekonstruoti statinius, tiesti inžinerinius tinklus; įrengti pervažas ir perėjas; atlikti įvairius kasybos, sprogdinimo, melioravimo darbus; kasti žemę giliau kaip 0,3 metro, mechanizuotai lyginti gruntą; sodinti medžius ir krūmus; kirsti medžius ir krūmus, išskyrus atvejus, kai šie medžiai ir krūmai susisiekimo ministro nustatyta tvarka pripažinti keliančiais pavojų geležinkelių transporto eismo saugai.

Geležinkelių infrastruktūros savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomi veikai, jeigu Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo trečiame skirsnyje „Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ 22 str. 2 dalyje nurodyti darbai trukdys numatytam geležinkelio kelių ir jų įrenginių plėtros vystymui ir priežiūrai, neužtikrins geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimų laikymosi ir kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, gyvybei ar sveikatai, apribos galimybę keleiviams prieiti, kelių transporto priemonėms privažiuoti prie pastatų ar įrenginių geležinkelio stotyje.

Magistraliniai dujotiekiai

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos magistralinių dujotiekių objektų apsaugos zonos:

Magistralinių dujotiekių vamzdyno apsaugos zona	Išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 25 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, virš šios juostos esanti oro erdvė, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šio juostos ir po ją
Kitų magistralinių	Žemės juosta, kurios ribos yra 25 metrų atstumu aplink teritorijos, kurioje

dujotiekių įrenginių ir statinių (stočių, uždarymo įtaisų, valymo ir diagnostavimo įtaisų paleidimo ir priėmimo kamerų, slėgio ribojimo mazgų) apsaugos zona	yra šie įrenginiai ar statiniai, aptvėrimą, virš šios juostos esanti oro erdvė ir žemė po šia juosta
--	--

Siekiant užtikrinti saugią magistralinio dujotiekio eksploataciją saulės šviesos energijos elektrinių įrenginiai negali būti įrengiami apsaugos zonoje.

Mažiausias leistinas atstumas nuo magistralinio dujotiekio vamzdyno iki vėjo elektrinės yra vėjo elektrinės 1,5 konstrukcijos (antžeminės dalies) aukščio, tačiau ne mažiau kaip 25 metrai (vėjo jėginių aukštis matuojamas iki sparno aukščiausio taško, sparnui esant vertikaloje padėtyje).

Esant poreikiui, atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros statinių susikirtimai (prasilenkimai) bei gretimybė su magistraliniu dujotiekiu bus sprendžiami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose ir (ar) statinių statybos projektuose.

Planuojamoje teritorijoje nutiesti magistralinio dujotiekio vamzdynai ir teritorijos, esančios po 200 m į abi puses nuo šių vamzdynų ašių bei besitęsiančios per visą jų ilgį ir 200 m nuo kraštinių vamzdynų taškų, yra priskiriami pirmai vietovės klasei. Magistralinio dujotiekio vietovės klasių teritorijose yra taikomi užstatymo normatyvai, nurodyti Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklių 17 p.

Prieš pradėdant rengti techninius projektus, būtina kreiptis į magistralinius dujotiekius eksploatuojančią įmonę dėl planavimo sąlygų/techninių reikalavimų išdavimo.

Negavus magistralinio dujotiekio savininko rašytinio pritarimo projektinei dokumentacijai, o tais atvejais, kai pagal teisės aktus tokia dokumentacija Magistralinio dujotiekio įrengimo ir plėtros taisyklių 18 p. nurodytai veiklai (veiksmams) nėra privaloma ir nėra rengiama, – magistralinio dujotiekio savininko rašytinio sutikimo, magistralinio dujotiekio vietovės klasių teritorijose yra draudžiama projektuoti ir statyti bet kokius naujus statinius ar įrengti įrenginius, juos rekonstruoti, taip pat projektuoti ir atlikti statinių bei įrenginių remonto arba griovimo darbus (išskyrus tuos remonto, griovimo darbus, kurie numatomi už magistralinio dujotiekio apsaugos zonos ribų), nustatyti ar keisti žemės sklypų pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir / ar būdą, formuoti naujus ar pertvarkyti esamus žemės sklypus, planuoti teritorijas bei vykdyti kitą, šiame punkte nurodytą veiklą (veiksmus).

Skirstomieji dujotiekiai

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos skirstomųjų dujotiekių apsaugos:

Skirstomųjų dujotiekių apsaugos zona	<p>Dujotiekių vamzdyno apsaugos zona – žemės juosta išilgai vamzdyno trasos, virš šios juostos esanti oro erdvė, žemė po šia juosta bei vanduo virš šios juostos ir po ją:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ne didesnio kaip 5 barų slėgio dujotiekių vamzdynų apsaugos zonos ribos yra vienas metras į abi puses nuo vamzdyno sienelės; 2) didesnio kaip 5 barų, bet ne didesnio kaip 16 barų slėgio dujotiekių vamzdynų apsaugos zonos ribos yra po 2 metrus į abi puses nuo vamzdyno sienelės. <p>Dujų slėgio reguliavimo įrenginių apsaugos zona – žemės juosta aplink šį įrenginį:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dujų slėgio reguliavimo įrenginių (ne didesnio kaip 5 barų darbinio slėgio) apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink šį įrenginį, o jeigu šis įrenginys yra pastate, apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink šį pastatą; 2) dujų slėgio reguliavimo įrenginių (didesnio kaip 5 barų darbinio slėgio, bet ne didesnio kaip 16 barų darbinio slėgio) apsaugos zonos ribos yra 7 metrai aplink šį įrenginį, o jeigu šis įrenginys yra pastate, apsaugos zonos ribos yra 7 metrai aplink šį pastatą.
--------------------------------------	--

Skirstomųjų dujotiekių apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar energetikos ministro nustatyta tvarka gauti skirstomųjų dujotiekių savininko ar valdytojo pritarimą (derinimą) projektui ar numatomai veiklai.

Elektros tinklai

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos elektros tinklų apsaugos zonos:

Elektros tinklų apsaugos zonos	<p>Oro linijos apsaugos zonos ribos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iki 1 kV įtampos oro linijoms – po 2 metrus; 2) 6 ir 10 kV įtampos oro linijoms – po 10 metrų; 3) 35 kV įtampos oro linijoms – po 15 metrų; 4) 110 kV įtampos oro linijoms – po 20 metrų; 5) 330 ir 400 kV įtampos oro linijoms – po 30 metrų; 6) 750 kV įtampos oro linijoms – po 40 metrų. <p>Požeminių kabelių linijos apsaugos zona – išilgai požeminių kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po vieną metrą į abi puses nuo šios linijos, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta.</p> <p>Transformatorių pastotės, skirstyklos, srovės keitimo stoties apsaugos zona atitinkamai sutampa su transformatorių pastotės, skirstyklos ir srovės keitimo stoties statiniais ir įrenginiais užstatyta teritorija ir oro erdve virš jos. Uždarų transformatorių pastočių apsaugos zonos nenustatomos.</p> <p>Transformatorinės ar skirstomojo punkto apsaugos zona yra 5 metrų pločio žemės juosta aplink transformatorinę ar skirstomąjį punktą ir oro erdve virš šios juostos. Integruotų į pastatą transformatorių apsaugos zonos nenustatomos.</p>
--------------------------------	---

Į planuojamą teritoriją patenkančiose esamose elektros tinklų apsaugos zonose vadovautis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėmis, Elektros tinklų apsaugos taisyklėmis.

Numatant konkrečias vietas vėjo elektrinėms turi būti įvertintos elektros perdavimo linijų apsaugos zonos. Horizontalusis atstumas tarp vėjo elektrinės išilginės bokšto ašies ir 35 kV ir aukštesnės įtampos oro linijos kraštinio laido, turi būti ne mažesnis kaip pusantro vėjo elektrinės vėjaračio skersmens, jei OL yra įrengti vibroslopintuvai ir trys su puse vėjo elektrinės vėjaračio skersmens, jei OL neįrengti vibroslopintuvai.

Elektrinių vystymo teritorijų elektros renginiai jungsis prie elektros skirstomojo tinklo. Požeminių elektros kabelių tiesimo vietos bus sprendžiamos techniniais projektais.

Tiesiant elektros kabelius vadovautis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, t. y. nekirsti miško žemės, pelkių, saugomų teritorijų, per paviršinius vandens telkinius (upes, upelius) elektros kabelis turi būti įrengiamas prastūmimo būdu ir t.t.

Elektros kabelis gali būti tiesiamas per nuosavus sklypus, tik gavus žemės sklypų savininkų sutikimą raštu.

Vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių parkų pajėgumus sąlygos planuojamų transformatorių pastočių galingumai bei elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus sąlygos arba skirstomojo tinklo operatoriaus sąlygos.

Saulės šviesos energijos elektrinės OL apsaugos zonoje būtų įrengiamos ne mažesniais atstumais nei nurodyta Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių 395 p. „Rekomenduojami horizontalieji atstumai nuo OL kraštinių laidų, kai jie labiausiai atlenkti iki daugiausia išsikišusių fotovoltinių elektrinių dalių yra 4 m – 110 kV įtampos, 20 m – 330 kV įtampos ir 30 m – 400 kV įtampos OL“. Ši nuostata netaikoma teritorijai aplink atramas. Aplink 110-400 kV OL atramas išlaikyti ne mažesnę atstumą, kaip apsaugos zonos plotis, kad būtų užtikrinta galimybė saugiai eksploatuoti oro liniją bei, atliekant remontus, keisti nebetinkamus eksploatuoti jos elementus. Jei projekto rengimo metu paaiškėja, kad nėra galimybės išlaikyti teisės aktuose nurodytų reikalavimų, saulės šviesos energijos elektrinių statybai 400 kV, 330 kV ir 110 kV įtampos OL apsaugos zonose, būtina atskirai kreiptis į AB Litgrid dėl sąlygų išdavimo OL iškėlimui ar rekonstravimui.

Esant būtinybei ir poreikiui, planuojamoje teritorijoje AB Litgrid personalui bet kuriuo paros metu laisvai prieinamose vietose, turi būti išskirti žemės sklypai ir/ar jų atitinkama dalis bei numatyti reikiami servitutai dėl 10/0,4 kV transformatorinės(-ių) statybos ir eksploatavimo, kartu numatant 0,4 kV elektros skirstomąjį tinklą iki planuojamų objektų bei suplanuoti/nustatyti reikiami servitutai šiam tinklui įrengti nuo prijungimo taško iki sklypo, kuriame bus įrengta suplanuota transformatorinė.

Esant būtinybei, planuojamoje teritorijoje numatyti trukdančių numatomai statybai veikiančių elektros skirstomųjų tinklų iškėlimą (LR Energetikos ministro 2012-07-04 įsakymu Nr. 1-127 „Dėl Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo“, LR Energetikos įstatymas 2002-05-16 Nr. IX-884).

Planuojamoje teritorijoje naujai statomiems objektams numatyti inžinerinius komunikacinius koridorius statinių prijungimui prie veikiančių elektros skirstomųjų įrenginių.

Inžineriniai koridoriai turi būti numatyti iki kiekvieno atskirai formuojamo sklypo ribos.

Elektros skirstomieji tinklai neturi patekti po planuojamais statiniais bei po gatvės važiuojamąja dalimi.

Elektros tinklų apsaugos zonose draudžiama atlikti darbus ir veiksmus, nurodytus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje, o negavus tinklų operatorius pritarimo numatomai veiklai, draudžiama atlikti darbus ir veiksmus, nurodytus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje.

Požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinės linijos

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zonos:

Požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona	po 1 metrą į abi puses nuo šių laidinių linijų. Kitų viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona – po 2 metrus į abi puses nuo šių laidinių linijų
--	---

Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo teritorijose galimai yra telefoninio ryšio kabelio linijų. Rengiant techninius projektus, parenkant konkrečias vietas elektrinėms reikia išsaugoti esamus telekomunikacijų tinklus, nesant tokioms galimybėms tokių tinklų elementus perkelti prieš tai gaunant atitinkamas planavimo sąlygas.

Melioracijos statiniai

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos melioracijos statinių apsaugos zonos:

Melioracijos statinių apsaugos zonos	Melioracijos griovio apsaugos zona – žemės juosta išilgai šio griovio, kurios ribos yra 15 metrų nuo griovio šlaito viršutinės briaunos. Bendrojo naudojimo drenažo rinktuvų apsaugos zona – žemės juosta išilgai drenažo rinktuvo, kurios ribos yra po 15 metrų į abi puses nuo rinktuvo ašies. Tiksliai nustačius (atsikalus) drenažo rinktuvo buvimo vietą ir suderinus su savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliojimu savivaldybės administracijos atstovu, – po 5 metrus į abi puses nuo drenažo rinktuvo (išskyrus taršos šaltinius). Polderių apsaugos zona – 15 metrų pločio žemės juosta į abi puses nuo pylimo (nuo vidinio ir išorinio šlaitų (ten, kur galima) papėdės ir kanalo viršutinės briaunos).
--------------------------------------	---

Rengiant techninius projektus, parenkant konkrečias vietas vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinėms turi būti atsižvelgiama į esamų melioracijos įrenginių tinklą. Numatoma, kad melioracijos įrenginių tinklas bus išsaugotas, o jei tai neįmanoma, tai atskiri įrenginiai gali būti iškeliami ir užtikrinamas jų funkcionavimas.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra

Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos.

vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos	vamzdynų, įrengiamų iki 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2,5 metro į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos; vamzdynų, įrengiamų didesniame kaip 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 5 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos; magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 10 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos; vandens rezervuarų, skaidrintuvų apsaugos zona – 30 metrų pločio žemės juosta aplink šių įrenginių išorines ribas; vandens tiekimo bokštų, vandens ir nuotekų siurblių, nuotekų rezervuarų apsaugos zona – 10 metrų pločio žemės juosta aplink šių statinių ar įrenginių išorines ribas.
--	---

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose draudžiama gadinti, užtvirti ar užversti kelius, skirtus privažiuoti prie vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar aplinkos ministro nustatyta tvarka negavus šios infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama statyti, rekonstruoti, griauti statinius ir įrengti, išardyti įrenginius, išskyrus statinius ir įrenginius, kurių statyba (įrengimas) draudžiama pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus dešimto skirsnio 43 punkto 1 dalį; keisti žemės paviršiaus altitudes daugiau kaip 0,3 metro (kasti gruntą arba užpilti papildomą grunto sluoksnį) ar vykdyti požeminius darbus; vykdyti tiesioginius žemės gelmių geologinius tyrimus ir kitus darbus, susijusius su gręžinių įrengimu ir grunto (išskyrus dirvą) bandinių ėmimu.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomai veiklai, jeigu Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus dešimto skirsnio 43 punkto 2 dalyje nurodyti darbai pažeis vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

Saugomos teritorijos

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus nuostatomis, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatais, Bendraisiais buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, Krekenavos regioninio parko apsaugos reglamentu, vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių statyba bei įrengimas negalimi.

Aerodromai

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus pirmo skirsnio 16 str. nuostatomis, civilinių aerodromų apsaugos zonose planuojama veikla neleistina, jeigu trukdys skrydžių saugai ir Transporto kompetencijų agentūra nepritaria projektui.

Miško žemė ir miškai

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus trečiojo skirsnio 95 str. nuostatomis, miško žemėje draudžiama statyti statinius ir (ar) įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus, išskyrus miško infrastruktūrai priskiriamus inžinerinius statinius ir (ar) įrenginius.

Vykdamat atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros plėtrą turi būti vadovujamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 521 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniems“ nuostatomis.

Natūralios pievos ir ganyklos

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus trečiojo skirsnio 96 str. nuostatomis, natūralias pievas ir ganyklas draudžiama suarti, sausinti arba kitaip keisti jų žolynų būklę ir sudėtį, užsodinti želdiniais ar įveisti mišką.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir juostos, pelkės ir šaltiniai, potvynių grėsmės teritorijos

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus aštuntojo ir devintojo skirsnių nuostatomis, paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose, pelkėse ir šaltiniuose draudžiama statyti vėjo ir saulės šviesos energijos elektrines.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus dešimtojo skirsnio 104 str. nuostatomis, vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas draudžiamas didelės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose.

Dirvožemis

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus keturioliktojo skirsnio 110 straipsnio nuostatomis, žemės ūkio paskirties žemės sklypuose dirvožemio apsaugos tikslais taikomos šios specialiosios žemės naudojimo sąlygos:

- ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje, taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jos plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintas gamtinio karkaso teritorijas, ir nepablogėtų dirvožemio savybės;
- atliekant žemės kasimo darbus, draudžiama naikinti derlingąjį dirvožemio sluoksnį.

Planuojant atsinaujinančių išteklių energetikos objektų (vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinės) vystymo veiklą žemės ūkio paskirties žemėje, kurioje nustatytas ariamosios žemės našumas didesnis už vidutinį šalyje, žemės savininkams ir kitiems naudotojams privalomas žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo (-ų) keitimas. Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas (-ai) keičiami vadovaujantis Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Žemės gelmių ištekliai

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus vienuoliktojo skirsnio 106 str. nuostatomis, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje (griežto režimo) juostoje draudžiama bet kokia veikla, tiesiogiai nesusijusi su požeminio vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus tryliktojo skirsnio 109 str. nuostatomis, aprobeuotų atviru kasybos būdu (nuo žemės paviršiaus karjerai) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkiniuose draudžiama statyti statinius, įrengti įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus.

Šiaurės Lietuvos karstinis regionas

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo dvylikto skirsnio nuostatomis, Šiaurės Lietuvos karstiniame regione draudžiama vykdyti ūkinę veiklą, neįvertinus poveikio

paviršiniams, požeminiams vandenims (ši nuostata taikoma ūkinei veiklai, kuriai pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą privaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras) bei statyti statinius be nustatyta tvarka atliktų ir įregistruotų inžinerinių geologinių ir geotechninių tyrimų rezultatų. Ši nuostata netaikoma nesudėtingiems statiniams, išskyrus gyvenamosios paskirties pastatus.

Kraštovaizdis

Statant vėjo elektrines poveikis kraštovaizdžiui turi būti įvertinamas atliekant planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrų metu vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme numatytais atvejais bei statybos projekto rengimo etape (jei atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) poveikio aplinkai vertinimo procedūrų atlikti nereikia).

Atsinaujinančių išteklių energetikos objektai (vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinės)

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinėms apsaugos zonos nenustatomos, todėl su planuojamomis vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymo zonomis besiribojančiuose žemės sklypuose naujų žemės naudojimo sąlygų bei naujų apribojimų žemės sklypų savininkams bei naudotojams nenustatoma.

Teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai

Teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai, Vyriausybės nustatyta tvarka negavus Lietuvos kariuomenės vado ir kitų nacionalinį saugumą užtikrinančių institucijų pritarimo (derinimo) projektui, draudžiama statyti, rekonstruoti ar įrengti vėjo elektrines.

Lietuvos kariuomenės vadas nepritaria projektui, jeigu planuojamos statyti vėjo elektrinės nurodytose statybos vietose kliudys stebėti, kontroliuoti ir ginti oro erdvę, kitos nacionalinį saugumą užtikrinančios institucijos – jeigu planuojamos statyti vėjo elektrinės nurodytose statybos vietose kliudys atlikti tiesiogines jų funkcijas, susijusias su nacionalinio saugumo užtikrinimu. Vėjo elektrinių statybos vietų su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis nacionalinį saugumą užtikrinančiomis institucijomis derinimo sąlygos nustatytos Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme.

Lietuvos kariuomenė pasilieka teisę nederinti vėjo elektrinių statybos arba mažinti vėjo elektrinių aukštį (kad jos neiškiltų virš Pajuosčio aerodromo tako kliūtis ribojančių paviršių ir nekeltų pavojaus orlaivių skrydžiams) suplanuotose vėjo elektrinių teritorijose į šiaurės vakarus nuo Pajuosčio aerodromo po 200 m į abi puses nuo Pajuosčio aerodromo kilimo tako ašies.

Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, iš anksto, teritorijų planavimo metu, derinamos su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo

tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.

Visuomenės sveikata

Vėjo elektrinių sukeliama triukšmo lygis gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyras maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje turi neviršyti Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytus didžiausius leidžiamus triukšmo ribinius dydžius gyvenamuosiuose bei visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje: dienos periodu (06-18 val.) – 55 dBA, vakaro – 50 dBA, nakties – 45 dBA.

Vadovaujantis higienos norma HN 104:2011 „Gyventojų sauga nuo elektros oro linijų sukuriamų elektrinių laukų“ elektrinio lauko stipriai ir jų poveikio žmogui trukmė turi būti ne didesnė kaip gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties pastatų viduje – 0,5 kV/m ir buvimo trukmė neribojama; gyvenamojoje aplinkoje – 1 kV/m ir buvimo trukmė neribojama.

Vėjo elektrinės, kaip ir kiti aukšti statiniai arba medžiai, esant saulėtam orui, meta šešėlių ant gretimų objektų. Be to, arti vėjo elektrinių, galimas besisukančių sparnų keliamo šviesos mirgėjimo poveikis. Šešėliavimo poveikio vertinimui Lietuvoje sukurtų ir patvirtintų metodikų ar higienos normų nėra.

Prieš statant vėjo elektrines rekomenduojama įvertinti triukšmo lygį, elektromagnetinių laukų poveikį ir šešėliavimo poveikį visuomenės sveikatai atsižvelgiant į pasirinktą vėjo elektrinės modelį, vėjo elektrinių skaičių ir išdėstymą.

Specialiajame plane pažymėta 700 m pločio zona nuo sodo namų, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatų, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių, mokslo paskirties pastatų, skirtų švietimo reikmėms, kitų mokslo paskirties pastatų, skirtų neformaliajam švietimui, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatų, specialiosios paskirties pastatų, susijusių su apgyvendinimu (kareivinių pastatų, laisvės atėmimo vietų įstaigų), nurodytos paskirties patalpų kitos paskirties statiniuose, rekreacinių teritorijų, kurioje vėjo elektrinių statyba nedraudžiama, įvertinus reikalaujamą atstumą nuo minėtų objektų ir teritorijų pagal konkrečius vėjo elektrinių techninius parametrus. Nustatytas mažiausias atstumas, kur vėjo elektrinių statyba negalima, yra 100 m (4x25 m (minimalus vėjo elektrinės stiebo aukštis)). Vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatomis didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės gali būti statomos mažesniu atstumu, jeigu pastatų savininkai neprieštarauja ir raštu tai patvirtina, ir jeigu atlikus planuojamos elektros energijos gamybos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėje poveikio aplinkai ir (ar) visuomenės sveikatai vertinimo procedūras, nustatoma, kad atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams yra.

2.3. Priemonės, numatytos neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti

Viena iš prevencinių pasekmių mažinimo priemonių – tinkamas teritorijų planavimas, kai teritorijos tinkamumas planuojamai ūkinei veiklai išnagrinėtas visais galimo poveikio aplinkai aspektais, t. y. įvertintas teritorijų tinkamumas elektrinėms, biodujų gamybos įrenginiams įrengti savivaldybės lygmeniu: galimas poveikis vandeniui, aplinkos orui, dirvožemiui, žemėms gelmėms, biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui, socialinei ekonominei aplinkai, saugomoms teritorijoms, kultūros paveldo objektams ir vietovėms, visuomenės sveikatai.

Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti, bei tokių priemonių poreikius pateikiama (žr. 2.1 lentelę).

2.1 lentelė. Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti

Aplinkos komponentas	Informacija apie neigiamų pasekmių aplinkai prevencijos, pasekmių sumažinimo/kompensavimo priemones bei tokių priemonių poreikius
Visuomenės sveikata	<p>Detalizuojant specialiojo plano sprendinius vėjo elektrinės numatytose zonose turi būti išdėstomos taip, kad jų sukeliamas poveikis gyvenamojoje aplinkoje neviršytų teisės aktuose nustatytų ribinių verčių. Projektuojamos vėjo elektrinės turi atitikti ES standartus ir saugumo reikalavimus tokiems įrenginiams. Turi būti išlaikomi atstumai nuo planuojamų vėjo elektrinių teritorijų, kad nesukeltų šešėliavimo problemų, triukšmo ar elektromagnetinės spinduliuotės. Vėjo elektrinės esančios arčiausiai gyvenamųjų namų ir galinčios sukelti šešėlių mirgėjimą sodybų aplinkoje, turi būti aprūpintos šešėliavimą mažinančiu (stabdymo – <i>Shadow Shut down</i>) mechanizmu bei menčių danga turi turėti neatspindintį paviršių.</p> <p>Numatytose vėjo elektrinių plėtos teritorijoje, vykdant ūkinę veiklą, ties artimiausiomis nuo elektrinių gyvenamosiomis sodybomis periodiškai atlikti infragarso ir žemo dažnio garso bei triukšmo matavimus. Matavimų rezultatams viršijus higienos normose nustatytus ribinius dydžius, naudoti visas priemones, kurios padėtų sumažinti matuojamus parametrus iki leistinų ribinių dydžių (mažinti veikimo intensyvumą, remontuoti elektrinę, pakeisti elektrinę į kitą ir pan.).</p> <p>Saulės šviesos energijos elektrinių eksploatacija nėra susijusi su poveikiu žmonių sveikatai.</p>
Kultūros paveldas	<p>Vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymas numatytose teritorijose turi būti planuojamas nepažeidžiant kultūros vertybių apsaugos interesų.</p> <p>Vėjo, saulės šviesos energijos elektrinių įrengimo vietos parenkamos atitraukiant nuo registruotų valstybės saugomų kultūros vertybių teritorijų ir jų apsaugos zonų ne mažiau 500 m atstumu. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose neplanuojamos veiklos, galinčios fiziškai pakenkti kultūros paveldo objektų vertingosioms savybėms bei galinčios trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektus. Vykdamas elektrinių įrengimo darbus susijusius su žemės kasimu, jeigu aptinkama archeologinių radinių, valdytojai ar darbus atliekantys asmenys apie tai privalo pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniiui, kuris informuoja kultūros paveldo departamentą, kaip tai yra nurodyta Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje.</p> <p>Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose bei jų apsaugos zonose taikomi paveldosaugos ir tvarkymo reikalavimai, nustatyti kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentais, šių objektų apsaugos specialiaisiais planais ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>Kitos vizualinio poveikio sumažinimo kultūros paveldui priemonės nurodytos žemiau skyrelyje „Kraštovaizdis“.</p>
Kraštovaizdis	<p>Dėl galimo poveikio kraštovaizdžiui: siekiant nustatyti galimą reikšmingą poveikį kraštovaizdžio kokybei, atliekamas planuojamos ūkinės veiklos vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese, kai žinomi veiklos taškai, pajėgumai, išsidėstymas, mastai.</p> <p>Poveikis kraštovaizdžiui turi būti įvertinamas atliekant planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūrų metu vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme numatytais atvejais bei statybos projekto rengimo etape (jei atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) poveikio aplinkai vertinimo procedūrų atlikti nereikia).</p> <p>Vėjo elektrinės yra inžineriniai statiniai, kurie keičia esamą kraštovaizdį, ypač vietovės siluetą. Siekiant sumažinti įtaką kraštovaizdžiui, vėjo elektrinės dažomos šviesiomis spalvomis. Speciali dažų sudėtis leidžia išvengti konstrukcijų blizgėjimo ir atspindžių susidarymo. Aukštai esančios vėjo elektrinių kabinos ir vėjaračiai nudažomi šviesiai pilka spalva, o bokštai iš šviesiai pilkos pereinančia į žalsvą spalvą, kuri susilieja su dangaus ir žalumos fonu ir sudaro į akį nekrinantį, natūralios gamtos ir bokštinių statinių derinį, taip</p>

	<p>esamas kraštovaizdis įgyja naują išraišką.</p> <p>Nuo Krekenavos regioninio parko ribos ir kraštovaizdžio teritorijos V₂H₃ VE plėtros teritorijos atitraukiamos 3 km atstumu ir nustatoma 9 km zona, kurioje vėjo elektrinių statyba nėra draudžiama, bet privalomas vėjo elektrinių vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimas, atsižvelgiant į konkrečių planuojamų vėjo elektrinių aukštį.</p> <p>Saulės šviesos energijos elektrinės neplanuojamos 500 m atstumu nuo Krekenavos regioninio parko ir V₂H₃ kraštovaizdžio teritorijoje.</p> <p>Privalomas elektrinių išdėstymas, nepažeidžiant kultūros vertybių apsaugos zonos reglamentų.</p> <p>Elektrinių pajungimo kabelių linijų trasų planavimas taip, kad nebūtų vykdomi miško kirtimai, išsaugomi nedideli laukų miškeliai ir/ar pavieniai medžiai. Vidinių privažiavimo kelių trasos parenkamos išsaugant teritorijoje esančius laukų miškelius, želdinių grupes.</p>
<p>Gamtinis karkasas</p>	<p>Vystant elektrinių plėtrą gamtinio karkaso dalyse vadovautis Gamtinio karkaso teritorijų apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimais nurodytais Gamtinio karkaso nuostatuose.</p> <p>Elektrinių atsiradimas gamtinėje aplinkoje gali turėti įtakos gamtinio karkaso teritorijoms, todėl turi būti siekiama užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, turi būti palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė. Siekiant sumažinti įtaką gamtiniam karkasui, gali būti naudojamos šios priemonės: bendro teritorijos miškingumo didinimas, atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, želdinių apsauga ir įveisimas. Šios priemonės turi būti planuojamos taip, kad nedidintų grėsmės su jais susijusių paukščių ir šikšnosparnių žūčiai nuo atsinaujinančių išteklių energetikos objektų, ypač nuo vėjo elektrinių.</p>
<p>Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)</p>	<p>Pagrindinis būdas elektrinių plėtros reikšmingo poveikio biologinei įvairovei prevencijai yra vietų parinkimas: neplanuoti prie šlapžemių, saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių vietose, perinčių paukščių kolonijų, paukščių migracijos susitelkimo vietose, pakrantėse, šikšnosparnių veisimosi ir maitinimosi vietų bei perskridimo maršrutų ir pan. Atlikti tikslinius paukščių ir šikšnosparnių tyrimus, surinkti duomenis apie perinčius, migruojančius, žiemojančius paukščius ir šikšnosparnius, taip pat duomenis apie tikslines rūšis.</p> <p>Vadovaujantis VENBIS projekto rekomendacijomis ir „Detalių vėjo elektrinių reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams kriterijų, reikšmingo neigiamo poveikio paukščiams ir šikšnosparniams prevencijos ir mažinimo priemonių taikymo ir tyrimų reikalavimų aprašo“ reikalavimais turės būti atliekami tyrimai, rengiama paukščių ir šikšnosparnių monitoringo programa, stebėjimų apimtys, kurios turės būti derinamos su Aplinkos apsaugos agentūra. Teritorijose turės būti atliekami paukščių stebėjimai iki projekto įgyvendinimo pradžios, t. y. iki vėjo elektrinių statybos darbų pradžios; statybos darbų metu ir eksploatacijos metu.</p> <p>Siekiant sumažinti vėjo elektrinių poveikį paukščiams gali būti taikomos atbaidymo priemonės (pvz. menčių dažymas, reflektorių naudojimas, apšvietimas UV spinduliais ir kt.), vėjo elektrinių parko teritorijos priežiūra (pvz. nusausinti, geria drenuoti esamus melioracijos griovius, kad užmirkusios teritorijos nepriviliotų vandens paukščių), techninės-agrarinės priemonės (pvz. vėjo elektrinių stabdymas, kuomet pasirodo saugotina rūšis; atskirų vėjo elektrinių išjungimas, paukščių migracijos metu ar kitu jiems pavojingu laikotarpiu) bei kompensacinės priemonės, kurios turi būti naudojamos, kai jau išbandytos ar pritaikytos kitos priemonės (pvz. veisimosi, mitybos buveinių įrengimas, dirbtinių perėjimo vietų įrengimas, kitų gamtosauginių projektų rėmimas).</p> <p>Siekiant apsaugoti šikšnosparnių populiaciją taikomos techninės priemonės (pvz. laikinas vėjo elektrinių stabdymas mažai vėjuotomis naktimis, prietaisų skleidžiančių ultragarsą naudojimas), agrarinės priemonės (pvz. šikšnosparnių traukos vietų pašalinimas, melioracijos griovių nudrenavimas).</p> <p>Planuojamose vėjo elektrinių plėtros teritorijose, į kurias patenka jautrios teritorijos paukščių ir šikšnosparnių atžvilgiu ir saugomų rūšių radaviečių VENBIS rekomenduojamos apsaugos zonos, vėjo elektrinių projektavimo stadijoje vadovautis išsamiais paukščių perskridimo konkrečioje vietovėje tyrimų rezultatais – vengti vėjo</p>

	<p>elektrinėmis perkirsti paukščių perskridimo koridorius, t. y. vėjo elektrines statyti linijomis išilgai pagrindinių paukščių perskridimo koridorių arba kuo tankesnėmis (technologiskai leistinu atstumu) grupėmis, paliekant praskridimo koridorius.</p> <p>Miškuose, miško žemėje vėjo elektrinių statyba nesuplanuota. Vėjo elektrinių plėtos teritorijos atitraukiamos 200 m atstumu (plius VE mentės ilgis pagal kiekvienu atveju planuojamus VE parametrus) nuo miškų ar jų masyvų, kurių plotas didesnis kaip 50 ha, nuo ežerų ir kitų vandens telkinių, didesnių nei 1 ha; visų tipų pelkių, didesnių nei 1 ha, upių. Vėjo elektrinių plėtos teritorijose 200 m atstumu nuo visų miškų, kurių plotas mažesnis kaip 50 ha, taikyti reikalingas biologinės įvairovės apsaugos priemonės: vadovaujantis VENBIS projekto rekomendacijomis turės būti rengiama paukščių ir šikšnosparnių monitoringo programa, atliekami paukščių stebėjimai iki projekto įgyvendinimo pradžios.</p> <p>Vėjo, saulės šviesos energijos elektrinės neplanuojamos natūraliose pievose ir ganyklose, pelkėse ir šaltinyuose.</p> <p>Siekiant užtikrinti biologinės įvairovės apsaugą neplanuoti saulės šviesos energijos elektrinių saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose, užregistruotose Saugomų rūšių informacinėje sistemoje ne seniau kaip prieš 10 metų. Saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas saugomų rūšių radavietėse ir augavietėse, užregistruotose Saugomų rūšių informacinėje sistemoje seniau kaip prieš 10 metų, galimas tik tokias radavietes patikrinus vietoje tinkamais sezonais ir nustatius, kad radavietė ar augavietė sunykusi.</p> <p>Vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių plėtos teritorijos atitrauktos: nuo Žalioji giria PAST vėjo elektrinės 3000 m atstumu, saulės šviesos energijos elektrinės 1000 m atstumu; nuo Natura 2000 BAST – 500 m. Vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai įstatymo nuostatomis planuojant ūkinę veiklą Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijų artimoje aplinkoje taikomos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.</p> <p>Elektrinių statybos vietos, vidinių privažiavimo kelių trasos turės būti parenkamos taip, kad būtų išsaugoti teritorijoje esantys lauko miškėliai, želdinių grupės, pavieniai saugotini medžiai, šlapynės.</p> <p>Elektrinių pajungimo kabelių linijų trasos turi būti planuojamos taip, kad nebūtų vykdomi miško kirtimai, išsaugomi nedideli laukų miškai, pavieniai medžiai.</p>
Dirvožemis	<p>Įgyvendinant plano sprendinius didelės apimties žemės kasimo darbai nebus atliekami. Žemės judinimo darbai bus atliekami elektrinių įrengimo vietose. Šiose teritorijose bus nuimamas derlingo dirvožemio sluoksnis, kuris vykdant darbus turi būti sandėliuojamas aikštelės ribose tam skirtoje vietoje. Pamatų vietoje iškastas gruntas ir derlingas dirvožemis, užbaigus darbus, turėtų būti panaudojamas teritorijos rekultivacijai.</p> <p>Saulės šviesos energijos elektrinės turi būti įrengiamos vadovaujantis Aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines 15 ir 26 punktų nuostatomis.</p> <p>Žemės ūkio paskirties žemėje plėtoti energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių galima tik įvertinus atitiktį Lietuvos Respublikos specialiuųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis.</p> <p>Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo laikytis žemės sklypui Lietuvos Respublikos specialiuųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų specialiuųjų žemės naudojimo sąlygų, teritorijų planavimo dokumentuose ir žemės valdos projektuose nustatytų reikalavimų.</p>
Požeminis ir paviršinis vanduo	<p>Įgyvendinant sprendinius pagal LR teisės aktuose numatytus reikalavimus nenumatomos reikšmingos neigiamos pasekmės požeminiam ir paviršiniam vandeniui.</p>

2.4. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną

Vėjo elektrinių išdėstymo Panevėžio rajono savivaldybės Karsakiškio, Naujamiesčio, Pajstrio ir Smilgių seniūnijose specialiojo plano įgyvendinimas neišvengiamai turės poveikį

aplinkos komponentams, todėl monitoringo vykdymas, stebint gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės kitimą ir vertinant antropogeninį poveikį jautriose teritorijose turi būti užtikrintas.

Monitoringo tikslas – vykdyti sistemingus aplinkos komponentų pokyčių stebėjimus vėjo elektrinių ir saulės šviesos energijos elektrinių statybos ir eksploatacijos metu, siekiant maksimaliai išvengti neigiamo poveikio gamtinei ir socialinei aplinkai. Monitoringo metmenys nustatomi rengiant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentus. Monitoringas vykdomas pagal aplinkos apsaugos agentūros suderintą monitoringo programą, kurioje numatomas stebėjimų planas ir jo apimtys. Monitoringo programoje ypatingas dėmesys turi būti skiriamas potencialiems vėjo elektrinių plėtros ir biologinės įvairovės konfliktams, kurie kyla todėl, kad vėjo elektrinių parkų statybos metu ir po jos yra pakeičiamos buveinės, veikiant vėjo elektrinėms kyla paukščių ir šikšnosparnių žūtis rizika dėl tiesioginio susidūrimo ar barotraumos, be to, vėjo elektrinių parkas yra vizualinis trikdys bei kliūtis migracijos metu.

Numatytoje vėjo elektrinių plėtros teritorijoje siekiant įvertinti galimą poveikį paukščiams, rekomenduojami tyrimų periodai (pagal VENBIS remiantis tarptautiniais geriausios praktikos pavyzdžiais): mažiausiai vieneri metai iki statybos pradžios; statybų periodas; mažiausiai trys pirmieji metai eksploatuojant vėjo elektrines, įtraukiant ir žuvusių paukščių ir šikšnosparnių vertinimą; mažiausiai vienerių metų trukmės stebėjimai, praėjus penkeriems metams nuo paskutinių tyrimų. Jeigu nustatomas poveikis yra ties reikšmingos įtakos riba, po penkerių metų turi būti vykdomi 2-3 metų pakartotini tyrimai.

Jeigu neigiamas poveikis migruojantiems ar perintiems paukščiams šikšnosparniams būtų nustatytas, reikėtų imtis prevencinių priemonių, kaip vėjo elektrinių stabdymas intensyvios paukščių ar šikšnosparnių migracijos valandomis, atbaidymas specialiomis priemonėmis, teritorijos priežiūros darbai, veisimosi, mitybos buveinių įrengimas, dirbtinių perėjimo vietų įrengimas toliau nuo vėjo elektrinių, kitų gamtosauginių projektų rėmimas. Šios priemonės parenkamos individualiai kiekvienu atveju pagal tyrimų metu identifikuotą poveikį. Taip pat rekomenduojama atlikti šikšnosparnių monitoringą jautriose šikšnosparnių atžvilgiu teritorijose.

Pagal konkrečiam vėjo elektrinių parkui suderintą stebėsenos programą, vėjo elektrinių plėtros teritorijose, vykdant ūkinę veiklą, ties artimiausiomis nuo elektrinių gyvenamosiomis sodybomis turi būti periodiškai atliekami infragarso ir žemo dažnio garso bei triukšmo matavimai. Matavimų rezultatams viršijus higienos normose nustatytus ribinius dydžius, naudoti visas priemones, kurios padėtų sumažinti matuojamus parametrus iki leistinų ribinių dydžių (mažinti veikimo intensyvumą, remontuoti elektrinę, pakeisti elektrinę į kitą ir pan.).

Vystant saulės šviesos energijos elektrinių parkus vadovautis Aplinkosauginiais reikalavimais planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022-11-14 įsakymu Nr. D1-358.

PRIEDAI

1 priedas. Nekilnojamosios kultūros vertybės

2 priedas. Saugomos teritorijos ir objektai

BRĖŽINIAI

1 brėžinys. Sprendiniai. Vėjo elektrinės, M 1:50 000

2 brėžinys. Sprendiniai. Saulės šviesos energijos elektrinės, M 1:50 000